



מטמון מטבעות זהב בקיסריה

בשנת 2015 דווחו אזרחים טובים, חובבי צלילה, על זיהוי מטמון מטבעות זהב בקרקעית הים בקיסריה. המטמון שקע במצולות במאה ה-11 ועל פי טיפוס המטבעות שנמצאו בו, ניתן לקבוע שהיה זה בימי השלטון הפאטימי. המטבע העתיק ביותר שנחשף באוצר הוא של רבע דינר והוא הוטבע במטבעת פלרמו שבסיציליה, במחצית השנייה של המאה ה-9 לספירה. מרבית המטבעות שויכו לחליף אל-חאכים (מהשנים 1021-996 לספירה) ולבנו אל-זאהיר (1036-1021 לספירה).

על ערכן של מטבעות הזהב הללו אנו לומדים ממקורות היסטוריים כדוגמת תיאורו של הנוסע איבן ג'ובייר, אשר מספר שהתושבים המוסלמים נדרשים לשלם לשלטון הפאטימי מחצית מהיבול בעת הקציר, ובנוסף תשלום מס גולגולת של דינר אחד וחמישה קוראטים (24 קוראטים היו שווים דינר אחד, מכאן גם שיטת המדידה של הזהב לפי קראט).

הפאטימים, שהגיעו מצפון אפריקה, הביאו למצרים דפוסי מסחר שהיו אופייניים למערב הים התיכון. תחת שלטונם טופחו קיסריה וערי חוף נוספות, נבנו בהן חומות, וישב בהן מושל שהיה כפוף ישירות לשלטון במצרים, ולרשותו עמד חיל מצב שהגן על העיר מפני אויבים פוטנציאליים. אחד המאפיינים הבולטים של תקופה זו הוא התרחבות המסחר הבינלאומי; במזרח הים התיכון הפליגו ספינות סוחר לצד אוניות המלחמה. סחר זה לא פסק בין המוסלמים והצלבנים גם בזמן מלחמה ומצור, ושגשג בימי שלום.

בתקופה זו פרחו קיסריה ושגשגה, והתנהלה דרכה מסחר ער עם ערי נמל אחרות, זאת חרף מצבו הרע של הנמל, שנבנה על ידי הורדוס בתקופה הרומית. הנוסע אלמקדסי, בספרו *אודות האזורים של העולם המוסלמי*, שנכתב סביב שנת 958 לספירה, מתאר את קיסריה: "אין עוד עיר יפה כמוה... אדמותיה טובות ופירותיה משובחים, כמו כן, מפורסמת העיר בחלב התאואים ובלחם לבן. ביצור בלתי חדיר שומר על העיר ומגן על רובעי מגורים מאוכלסים היטב, מי השתייה מסופקים מבארות ומבורות".



מטמון מטבעות הזהב מקיסריה